

ابراهیم اصلانی

مسئله‌ای

به نام بوی

جوراب

در مدارس کشور ما موضوع نماز جماعت از ابعاد گوناگونی مورد توجه قرار می‌گیرد، از جمله: روش‌های جذب دانش‌آموزان، برنامه‌های جنبی، برنامه‌های مناسبی، تأمین امام جماعت، بهره‌گیری از مشارکت دانش‌آموزان و غیره. در این میان، مسائلی هم می‌ماند که به نظر می‌رسد نسبت به آن‌ها بی‌توجهی یا کم‌توجه هستیم، مانند: برقراری نظم، جلب توجه همه دانش‌آموزان و بوی نامطبوع جوراب‌ها! این بی‌توجهی یا کم‌توجهی در بیشتر مواقع ناشی از بی‌علاجی است؛ یعنی چون راه چاره‌ای برای مسئله پیدا نمی‌کنیم، ترجیح می‌دهیم آن را تحمل کنیم و نادیده بگیریم. «بوی جوراب» مسئله‌ای ساده است که یافتن راه‌حل برای آن چندان هم آسان نیست. ورود هم‌زمان خیل دانش‌آموزان به نمازخانهٔ مدرسه برای اقامهٔ نماز جماعت، اگرچه فعالیت تربیتی مؤثری است، اما تبعات دیگری هم به همراه دارد که مدیر و مربیان مدارس باید برای آن‌ها چاره‌جویی کنند.

بوی جوراب

به ایده جالبی در مورد برپایی نماز جماعت در دبیرستان کمال برخوردیم. متولیان مدرسه برای هر کلاس، کمدهایی شبیه جاکفشی درست کرده بودند که در هر قفسه آن یک جفت دمپایی و یک عدد حوله کوچک دستی قرار می دادند. دانش آموزان توجه شده بودند که بعد از وضو پاهای خود را بشویند و با حوله خشک کنند.

شاید ایده های جالب دیگری هم بتوان یافت! بیاید به همین موضوع به ظاهر ساده بیشتر اهمیت بدهیم تا به ایده های قابل اجرا و مؤثر دیگری برسیم. از یک نکته مهم هم غفلت نکنیم: میزان اهمیت مدرسه به بهداشت فردی و جمعی. گاهی موضوع مهم ما فقط بوی نامطبوع جوراب است و شاید به راه حل هایی هم برسیم، اما موضوع مهم تر، بهداشت فردی دانش آموزان است که اگر بتوانیم برای آموزش آن کاری انجام دهیم، در مورد بوی جوراب هم به روش هایی بهتر دست خواهیم یافت. دانش آموزی که امروز به بوی نامطبوع جورابش اهمیت نمی دهد، به احتمال زیاد در آینده همان دانشجوی شلخته ای خواهد بود که حتی به نظافت و تمیزی خوابگاه یا محل زندگی اش اهمیت نمی دهد. اگر مدرسه می خواهد به زندگی دانش آموزان نزدیک باشد، می تواند برنامه هایی را در زمینه بهداشت فردی طراحی و اجرا کند؛ برنامه هایی که باید تکرار شوند تا جایی بیفتند و تثبیت شوند. پاکیزگی فضای نمازخانه مدرسه و عاری بودن آن از بوی نامطبوع جوراب، می تواند نشانه ای از جایگاه بهداشت فردی و جمعی در مدرسه باشد و اینکه موضوع چگونه مدیریت شده است.

اثر بخشی کارکرد تربیتی نماز را تحت تأثیر قرار می دهد و چه بسا تصورات منفی را در اذهان دانش آموزان به وجود آورد.

برنامه ریزی برای تربیت دینی را با دشواری هایی همراه می کند. دانش آموزان را به سمت فعالیت های عبادی هدایت می کنیم، در حالی که موضوع تبعات دیگری هم دارد که باید به آن ها هم توجه شود.

بهداشت فردی و جمعی را زیر سؤال می برد، در حالی که انتظار می رود همه با بدن و لباس پاکیزه در نماز حاضر شوند، بوی نامطبوع آکنده در فضا، چیز دیگری را نشان می دهد.

میزان توجه مدیر و مربیان مدرسه را به موضوع بهداشت فضای نمازخانه و تأمین امکانات مناسب تهیه نشان می دهد.

در مجمع عمومی انجمن اولیا و مربیان مدرسه فرزندم شرکت کرده بودم. یکی از مربیان، ضمن طرح موضوعات مدرسه، به موضوع بوی جوراب مدرسه رسید. او ضمن دعوت از والدین برای توجه بیشتر به بهداشت فردی فرزندشان، گفت که مدرسه از دانش آموزان خواسته است با جوراب سفید برای نماز بیایند. بدین وسیله، کثیفی جوراب ها زودتر به چشم می آید و دانش آموزان - و شاید هم والدین - مجبور می شوند جوراب ها را بشویند. فکر بدی نیست، شاید تا حدی مؤثر باشد، اما آیا راه های دیگری هم وجود دارد؟ به یاد تجربه دبیرستان کمال افتادم. چند سال پیش که پژوهش ماندنی در مورد مدارس قدیمی انجام می دادیم،